

Taryhda zyna düşünjesi

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 24 января, 2025

Taryhda zyna düşünjesi TARYHDA ZYNA DÜŞÜNJESI

Zyna – Hezreti How enemiziň döwründen şu günümize, şu günümüzdenem kyýamata çenli Beýik Allatagalanyň gadagan edendigine garamazdan adamlaryň edýän iň hapa etmişleriniň biridir.

«Nur» süresiniň 15-nji aýaty: «Allanyň gatynda zyna iň uly günädir».

«Isra» süresiniň 32-nji aýaty: «Şübhesiz, ol ýigrenji işdir we juda ýaramaz ýoldur».

«Enam» süresiniň 151-nji aýaty: «Binika gatnaşyklaryň açygyna-da, ýapygyna-da golaýlaşmaň».

Zynanyň jezasynyň musulmanlykdan öň Hammurapiniň we şumer kanunlarynda bardygy, şondanam «Töwrada» geçendigi áýdylýar.

Taryhda şumerlerde, assiriýalylarda, babyllylarda zyna etmiş we oňa bellenen jezalar bolupdyr. Hammurapiniň kanunlarynda-da zynanyň üstünde durlup geçilýär. Babylyň b.e.öňki 1792-1750-nji ýyllarda hökümdarlyk süren patyşasy Hammurapiniň girizen kanunlary şol döwür bu döwlete ýaranlyk eden Assiriýa patyşalygynyň 15 ýurdunda-da hereket eden bolmaly. Bu kanunlaryň çeşmesi bolsa, has öňki şäher jemgyýetlerine ýüzlerçe ýylyň dowamynda ýol görkezip gelen şumer hukugydyr. (Ana Britannica j;14 s. 385.)

• Hammurapiniň kanunlary:

129-njy madda: Eger biriniň aýaly başga bir erkek bilen ýatyrka tutulsa, olaryň elini-aýagyny daňyp, suwa oklamaly.

Eger aýalyň äri olara degmese, patyşa hem degmeýär.

130-njy madda: Eger bir adam başga bir adamyň kakasynyň öýünde oturan aýalyny zorluk ulanyp bolanda tutulsa, ol adam öldürilip, aýal diri galdyrylýar.

• **Töwratda zynanyň jezasyny:**

«Lewililer» 20/10-14: «Biri başga biriniň aýaly bilen, ýagny goňsusynyň aýaly bilen zyna etse-de, onuň özü-de, zyna eden aýaly-da öldürilmelidir. Kakasynyň aýaly bilen ýatan, kakasynyň namysyny hapaladygydyr. Olaryň ikisi-de ölüm jezasyna mynasypdyr. Bir adam öz gelini bilen ýatsa, ikisi-de hökman öldürilmelidir. Bir erkek başga bir erkek bilen jynsy gatnaşyk etse, ýigrenji iş eden adamlardyr we ikisi-de öldürilmäge degişlidir. Ölüm olaryň iň mynasyp jezasydyr. Bir adam hem ýaş gyza, hem onuň ejesine öýlense, peslik etdigi bolar. Araňyzda şolar ýaly pis adamlar bolmasyn diýip, üçüsi-de ýakylmaga degişlidir.

Agasynyň aýaly bilen jynsy gatnaşyk eden adam agasynyň namysyny depgiledigidir. Ikisi-de etmişiniň jezasyny çekmeli bolarlar we çagalary bolmanka ölerler. Doganynyň aýalyna öýlenen aýal bigaýratlyk etdigidir. Doganynyň namysyna gara tegmil sürtendigi üçin çagasy bolmanka öldürilmelidir».

«Tesniye» 22/20- 29: Bir adam aýal alyp, ýatyp-turandan soň ony halamasa, ony aýyplap, adyny garalasa, «bu aýala öýlendim, yöne onuň bilen ýatanda gyz däldigini bildim» diýse, aýalyň ene-atasynyň gyzynyň gyzlygynyň bitewidigini subut edip, şäheriň ýolbaşçylaryna arz etmelidir. Aýalyň kakasy şäheriň ýolbaşçylaryna «Gyzymy şu adama durmuşa çykardym, emma ol gyzymy halaman, gaýtam gyzlygynyň ýokdugyny aýdýar. Ine, gyzymyň gyzlygynyň bardygyna subutnama» diýip, gyzyň ýatan düşegini ýolbaşçylaryň öňüne serip goýmaly.

Şäheriň ýolbaşçylary-da ol adamy jezalandyrmaly. Jeza hökmünde ondan ýüz kümüş alyp, gyzyň kakasyna bermeli. Çünki ol adam ysraýyly namysy bitin gyzyň adyny zaýalady. Gyz ol adamyň aýaly bolmagynda galýar we ol ömürboýy aýalyny kowmaga haky ýok. Eger onuň aýdýanlary dogry bolsa, gyzyň gyzlygynyň

bardygyny tassyklaýan delil tapylmasa, gyzy atasynyň öýüniň agzyna äkidip, şäher halky daşlap öldürmeli. Çünki ol atasynyň öýünde äre çykmanka binika gatnaşyk edendigi üçin Ysraýylyň adyna ysnat getirdi.

Araňyzdaky erbetligi içiňizden söküp zyňyň. Eger bir adam başga biriniň aýaly bilen ýatyrka tutulsa, ikisi-de öldürilmeli. Ysraýyldan erbetligi ýok edip aýryň. Eger bir adam şäherde başga biri bilen adaglanan äre çykmadyk gyz bilen ýatsa, ikisini-de gapysynyň agzyna äkidip, daşlap öldüriň».

• INJILDE ZYNANYŇ JEZASY:

Hezreti Isa pygamber (a.s): «Zyna ger nebisde bar, siz ony içiňizden söküp zyňyň» diýipdir.

Hristianlykda daşlap öldürme jezasy bar eken.

«Ýuhan'na»; 8/11: «Isa bolsa Zeýtun dagyna gitdi. Ertesi irden ýene ybadathana geldi. Bütün halk onuň ýanyna gelýärdi. Olam oturyp, olara wagyz etmäge başlady. Dini wekiller we ferisiler zyna edip tutulan aýaly getirdiler. Aýaly orta çykaryp:

– Eý Isa, bu aýal zyna edip durka tutuldy – diýdiler. – Musanyň kanunynda bize bular ýaly aýallary daşlamalydygy aýdylýar. Sen näme diýýäň?

Bular Hezreti Isany (a.s) synamak maksady bilen şeýdýärdiler, olar pygamberi aýyplamak üçin bahana gözleýärdiler. Hezreti Isa (a.s) egilip, barmagy bilen ýere ýazgy ýazýardy. Şol bir soraglaryny gaýta-gaýta berip durandyklary üçin göneldi-de:

– Araňyzda şu günäni etmedigiňiz bar bolsa, aýaly daşlasyn! – diýdi.

Soň ýene egilip, ýere bir zatlary ýazmaga durdy. Muny eşden wagtlary garrylardan başlap, uly-kiçi, ýaş-juwan barsy ybadathanadan çykyp gitdi. Aýal bolsa şol duran ýerinde

butnaman durdu. Isa ýene gönelip:

– Hany seni daşlajak adamlar? Hiç biri seni jogapkärçilige çekmedimi? – diýdi.

Aýal:

– Hiç biri meni daşlamady, hojaýyn – diýdi.

Isa pygamber (a.s) hem oña:

– Meniňem saňa diýjek zadym ýok – diýdi.

Ol aýal aslynda zyna etmändi, ärini gözläp gelipdi. Mynapyk jöhitle bigünä aýala töhmet atyp, Hezreti Isany (a.s) synajak bolup, şeýle pyrryldagy gurnapdylar.

Yslamdan öňki araplarda Töwratda agzalýan daşlamak jezasy ýerine ýetirilýärdi. Kuranda daşlamak jezasy ýokdur.

Yslamda zynanyň jezasy hakda öňem iki ýazgy ýazypdym. Soňky ýazgymda Kuranda daşlamak jezasynyň ýokdugyny ýazypdym. Gyzyklanlanýanlar okap bilerler.

Memduh SARY.

menduh_3468@outlook.com

02.08.2020 ý. Taryhy makalalar